

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 15/2005
31.3.2005

DE KYRKLIGA SAMFÄLLIGHETERNAS EKONOMIFÖRVALTNING FR.O.M.
1.1.2005

Till följd av ändringen i kyrkolagen 20.8.2004/821 följer alla kyrkliga samfälligheter från och med 1.1.2005 samma samfällighetsmodell. När en kyrklig samfällighet grundas övergår församlingarnas tillgångar och förpliktelser till den kyrkliga samfälligheten, om det inte i grundstadgan bestäms att egendomen skall kvarstå i församlingens ägo eller besittning eller att församlingen svarar för den förpliktelse som nämns i stadgan (KL 11:3).

I några kyrkliga samfälligheter har man godkänt en grundstadga som föreskriver att en lokal församling äger eller besitter en viss fastighet eller till och med hela förmögenheten. Vidare har man inom vissa kyrkliga samfälligheter vid behandlingen av grundstadgan stannat för lösningar som att en lokal församling har rätt att inrätta och dra in tjänster, skatteintäkterna konkret delas mellan de lokala församlingarna enligt de procentsatser som nämns i grundstadgan osv. Eftersom den kyrkliga samfälligheten är en verksamhetsmässig och ekonomisk helhet har den en gemensam budget och ett officiellt bokslut, där den externa resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen utgör gemensamma dokument för hela den kyrkliga samfälligheten. I den kyrkliga samfällighetens officiella budget och bokslut anges inga interna poster; d.v.s. sådana som är specifika för varje lokal församling.

Om den kyrkliga samfällighetens tillgångar helt eller delvis är i de lokala församlingarnas ägo eller besittning, skall den kyrkliga samfälligheten ordna med **intern beräkning** upp till den nivå som förutsätts enligt beslut. Om en lokal församling äger eller besitter fastigheter eller annan egendom, skall kontona i resultat- och balansräkningen särredovisas med hjälp av intern beräkning.

Bokföring i kyrkliga samfälligheter där balansräkningen delvis särredovisas

Om det i grundstadgan för den kyrkliga samfälligheten fastställts att en lokal församling äger eller besitter endast en del av egendomen, t.ex. en viss fastighet, sköts församlingarnas bokföring i den interna beräkningen **med hjälp av balansspecifikationer**. På bokföringsverifikaten för balansposter som hänför sig till en lokal församlings ägo eller besittning används den lokala församlingens signum. I

fråga om de övriga kontona i balansräkningen och resultaträkningskontona används de lokala församlingarnas och samfällighetens signum efter behov. Med hjälp av den interna beräkningen uppgörs för varje lokalförsamling en budget samt uppföljnings- och utfallsrapporter på den nivå som förutsätts med tanke på hur gränserna för den ekonomiska makten och ansvaret fastställts i den kyrkliga samfälligheten. Den kyrkliga samfälligheten skall i sin bokföring upprätta en resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning, om en lokal församling enligt den kyrkliga samfällighetens beslut äger eller besitter endast t.ex. poster som hör till bestående aktiva.

Bokföring i kyrkliga samfälligheter där balansräkningen särredovisas i sin helhet

Om det i grundstadgan för den kyrkliga samfälligheten fastställts att samfällighetens hela egendom är i en lokalförsamlings ägo eller besittning, behandlas de lokala församlingarna och samfälligheten med hjälp av intern beräkning som **separata balansenheter** i bokföringen. Lokalförsamlingens eller samfällighetens signum skall finnas på varje inkomst- och utgiftsverifikat samt alla andra bokföringsverifikat, och inbördes poster skall kunna elimineras. Detta gäller resultat- och balansräkningens alla konton. Genom att tillämpa intern beräkning i bokföringen får man fram en separat resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning dels för samfälligheten, dels för varje lokalförsamling.

Den kyrkliga samfällighetens bokslut består av de lokala församlingarnas och samfällighetens verksamhetsberättelser, bokslutskalkyler, noter till bokslutet, balansspecifikationer och specifikationer av noter. Dessa dokument slås samman till en helhet. Dokument som ingår i den kyrkliga samfällighetens officiella externa bokslut är förutom ovan nämnda sammanslagna dokument också olika förteckningar och utredningar samt en förteckning över konton, uppgiftsområden och särskilda signum i anslutning till de övriga bokslutsdokumenten.

Bokföringslagens bestämmelser och kyrkostyrelsens anvisningar om upprättande av resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning gäller också de lokala församlingarna. Bestämmelserna och anvisningarna om t.ex. grundkapitalets storlek, skyldigheten att täcka underskott samt tillgångarnas och åtagandenas förhållande till balansräkningen gäller i den interna beräkningen specifikt för varje lokalförsamling och i det gemensamma bokslutet för hela den kyrkliga samfälligheten. Detta system innebär bl.a. att inköps- och försäljningsreskontran sköts separat för varje församling i den kyrkliga samfälligheten eftersom församlingarna har separata bankkonton. Alternativt kan man samla de lokala församlingarnas och samfällighetens kassamedel på ett koncernkonto. På så sätt kan den kyrkliga samfälligheten sköta kassahanteringen centraliserat.

Beslut som fattas av gemensamma kyrkofullmäktige

Oberoende av vad den kyrkliga samfälligheten beslutat angående grundstadgan fattar gemensamma kyrkofullmäktige beslut om budgeten samt verksamhets- och ekonomiplanen med enkel majoritet (KO 15:1). Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar i samband med budgeten om investeringsanslag.

Gemensamma kyrkorådet och kyrkofullmäktige godkänner balansboken, som innehåller de lokala församlingarnas och samfällighetens verksamhetsberättelser, bokslutskalkyler, noter till bokslutet, underskrifter och anteckningar samt förteckningar och utredningar. Gemensamma kyrkorådet godkänner också den kyrkliga samfällighetens officiella bokslut för granskning. Efter revisionen framställer gemensamma kyrkorådet bokslutet för gemensamma kyrkofullmäktige för fastställande. Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om bildande och ökning av fonder bland eget kapital och investeringsreserver. Ökningar av investeringsreserver och fonder bland eget kapital kan göras högst till ett belopp motsvarande räkenskapsperiodens överskottsresultat.

Endast gemensamma kyrkofullmäktige har rätt att ta eller förnya lån eller förlänga betalningstiden, om det inte är fråga om ett sådant lån som tas för ett tillfälligt behov (KL 9:1,2). Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar med kvalificerad majoritet i ärenden som gäller uppförande av kyrka, jordfästningskapell, församlingshem, ämbetshus, läger- och kurscentrum, anläggande och utvidgning av en begravningsplats samt reparation av kyrkliga byggnader. Dessutom beslutar gemensamma kyrkofullmäktige med kvalificerad majoritet om försäljning, byte och övrigt överlåtande av fast egendom (KL 9:3).

Kyrkliga samfälligheter med gemensamma tillgångar, skulder och åtaganden

Det är motiverat och önskvärt att egendomen hålls i den kyrkliga samfällighetens ägo och besittning, eftersom man på så sätt undviker onödigt förvaltningsarbete och samfällighetens resurser i större utsträckning kan inriktas på sådan verksamhet som omnämns i kyrkolagen. I sådana kyrkliga samfälligheter där tillgångarna enligt grundstadgan är gemensamma sköts bokföringen på samma sätt som hittills, dvs. så att man i bokföringen inför erforderliga konton och uppgiftsområden samt så många särskilda signum som behövs. Dessa särskilda signum kan gälla lokala församlingar, församlingarnas områdesfördelning, uppföljning av pengar som insamlats för ett bestämt ändamål, uppföljning av inkomster och utgifter i anslutning till donationsfonder, klubbar osv.

Som bilaga till detta cirkulär följer en av delegationen för bokföring godkänd anvisning om hur ekonomiförvaltningen skall skötas från och med 1.1.2005 i sådana kyrkliga samfälligheter där egendomen helt eller delvis överförts till de lokala församlingarnas ägo eller besittning i samband med grundstadgan.

Eventuella frågor kan riktas till ekonomiplaneringschef Maija-Liisa Hietakangas och ekonomiplanerare Ingeborg Flythström, e-postadress fornamn.efternamn@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Risto Junttila

Maija-Liisa Hietakangas

ISSN 0782-9558

Tryckort: Kyrkostyrelsens kopieringscentral

De kyrkliga samfälligheternas ekonomiförvaltning fr.o.m. 1.1.2005

De fullständiga och partiella ekonomiska gemenskaperna slopades som begrepp 31.12.2004. Den nya modellen för kyrkliga samfälligheter innehåller drag från bägge de tidigare förvaltningsmodellerna. Bakom reformen ligger en strävan att förenkla förvaltningen i de kyrkliga samfälligheterna och göra den mer flexibel. Den nya förvaltningsmodellen gör det möjligt för församlingar som hör till en kyrklig samfällighet att fatta självständiga beslut bl.a. via det utvidgade församlingens rådets befogenhet.

Den kyrkliga samfälligheten bereder budgeten samt verksamhets- och ekonomiplanen och sköter dessutom organiseringen av hela samfällighetens bokföring, finansförvaltning, bokslut och revision. Därtill sköter den kyrkliga samfälligheten de ärenden som gäller de till samfälligheten anslutna församlingarnas kyrkliga beskattning, fördelningen av kyrkoskatten och övriga gemensamma inkomster mellan församlingarna samt avgifterna till kyrkans centralfond. (KL 11:2,1)

Den kyrkliga samfälligheten sköter också församlingarnas personalärenden i enlighet med 11 kap. 2 § 2 mom. i kyrkolagen och utövar beslutanderätten i ärenden som gäller en enskild församling och som hör till kyrkofullmäktige, om inte beslutanderätten har delegerats till församlingarna. Den kyrkliga samfälligheten beslutar om inrättande och indragning av församlingarnas tjänster och om församlingarnas fasta egendom och om överlåtelse av egendomen, såvida inte skötseln av dessa frågor i grundstadgan har anförtrotts församlingarna. (KL 11:2,3)

Församlingarnas tillgångar och förpliktelser övergår till den kyrkliga samfälligheten, om det inte i grundstadgan bestäms att den egendom som nämns i stadgan skall kvarstå i församlingens ägo eller besittning eller att församlingen svarar för den förpliktelse som nämns i stadgan (KL 11:3).

År 2004 var 38 kyrkliga samfälligheter fullständiga ekonomiska gemenskaper, och till dessa hörde sammanlagt 158 lokala församlingar. Dessutom fanns 14 partiella ekonomiska gemenskaper som tillsammans omfattade 36 lokala församlingar.

När de kyrkliga samfälligheterna övergår till en enhetlig förvaltningsmodell skall bl.a. följande beaktas:

1. Förmögenhetsställning

När den kyrkliga samfälligheten grundas övergår församlingarnas tillgångar och förpliktelser till den kyrkliga samfälligheten, om det inte i grundstadgan bestäms att en särskilt nämnd egendom skall kvarstå i församlingens ägo eller besittning eller att församlingen svarar för den förpliktelse som nämns i stadgan (KL 11:3). Om den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkofullmäktige har gjort en ändring i grundstadgan genom enhälligt beslut, behöver ändringen inte fastställas av kyrkostyrelsen.

Det är motiverat att egendomen hålls i den kyrkliga samfällighetens ägo och besittning, eftersom man på så sätt undviker onödigt förvaltningsarbete och samfällighetens resurser i större utsträckning kan inriktas på sådan verksamhet som omnämns i kyrkolagen.

Från och med den räkenskapsperiod som börjar 1.1.2005 skall den kyrkliga samfällighetens officiella budget och bokslut innefatta

- en resultaträkning, som visar dels om intäkterna från räkenskapsperioden täcker verksamhetskostnaderna, dels vilka avskrivningar och nedskrivningar som gjorts under räkenskapsperioden till följd av periodiseringen av anskaffningsutgiften för egendom med lång verkningstid
- en balansräkning, som beskriver den kyrkliga samfällighetens ekonomiska ställning på bokslutsdagen
- en finansieringsanalys, som anger dels den interna finansieringen och investeringarna i anslutning till den egentliga verksamheten samt hur dessa inverkar på nettokassaflödet, dels finansieringsverksamhetens nettokassaflöde.

I den kyrkliga samfällighetens officiella budget och bokslut anges inga poster som är specifika för lokalförsamlingarna.

Förvaltade medel skall användas för det ändamål för vilket donatorn eller testatorn anvisat medlen. Om en donator eller testator har gett en lokal församling t.ex. fast egendom för ett bestämt ändamål, bokförs donationsegendomen bland Förvaltade medel och Förvaltad kapital. Inkomster som följer av ovan nämnda medel och användningen av medlen bokförs som lokalförsamlingens verksamhetsintäkter och -utgifter under räkenskapsåret. Eventuella nettoinkomster överförs från resultaträkningen till Förvaltad kapital med hjälp av kontot *Överföring av donationsfondernas nettoinkomster* och beloppet av eventuella nettoutgifter överförs från Förvaltad kapital till resultaträkningen med hjälp av kontot *Användning av donationsfondernas kapital*.

Endast gemensamma kyrkofullmäktige har rätt att ta eller förnya lån eller förlänga betalningstiden, om det inte är fråga om ett sådant lån som tas för ett tillfälligt behov (KL 9:1,2). Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar med kvalificerad majoritet i ärenden som gäller uppförande av kyrka, jordfästningskapell, församlingshem, ämbetshus, läger- och kurscentrum, anläggande och utvidgning av en begravningsplats samt reparation av kyrkliga byggnader. Dessutom beslutar gemensamma kyrkofullmäktige med kvalificerad majoritet om försäljning, byte och övrigt överlåtande av fast egendom (KL 9:3). Beslut om inköp eller försäljning av lös egendom förutsätter inte ett beslut av gemensamma kyrkofullmäktige. Beslut om pantsättning av egendom som ägs av en lokal församling fattas av församlingsrådet.

2. Upprättande av budget samt verksamhets- och ekonomiplan

Budgeten samt verksamhets- och ekonomiplanen bereds under ledning av gemensamma kyrkorådet, som fungerar som den kyrkliga samfällighetens beredande och verkställande organ. Upprättandet av budgeten samt verksamhets- och ekonomiplanen inleds med att församlingens och den kyrkliga samfällighetens strategier och strategiska mål granskas (se cirkulär 20/2002, budgeten samt verksamhets- och ekonomiplanen).

Den kyrkliga samfällighetens ekonomiförvaltning har till uppgift att utarbeta dels en finansieringsplan, där beloppet av skatteinkomster och övriga poster i resultaträkningen som tas upp efter verksamhetsbidraget uppskattas för budgetåret och planåren, dels en investeringsplan där man beaktar eventuella behov av främmande kapital.

Gemensamma kyrkorådet fastställer verksamhetsbidraget eller, om den kyrkliga samfälligheten så önskar, verksamhetsintäkterna och -utgifterna (anslagsramarna) för samfälligheten och de församlingar som hör till denna. Församlingsråden planerar inom de givna ramarna verksamhetsmålen och de praktiska åtgärderna för den egna lokala församlingen samt fördelningen av verksamhetsintäkter och -utgifter per arbetsområde/uppgiftsområde och konto. De verksamhetsmål och åtgär-

der som godkänns av församlingsrådet får inte strida mot de strategier, mål och åtgärder som fastställts av gemensamma kyrkofullmäktige.

Om det i grundstadgan bestäms att fastigheterna är samfällighetens egendom, svarar samfälligheten för underhållet och skötseln av fastigheterna. Om däremot fastigheterna i grundstadgan anges vara en lokal församlings egendom, svarar den lokala församlingen för underhållet och skötseln av fastigheterna inom ramarna för det verksamhetsbidrag som beviljats församlingen. Om fast egendom enligt grundstadgan skall betraktas som en lokal församlings egendom, kan eventuella verksamhetsintäkter som denna gett upphov till (t.ex. hyresinkomster, inkomster från försäljning av skog) bokföras som verksamhetsintäkter för lokalförsamlingen i fråga. Dyliga verksamhetsintäkter från fast egendom skall beaktas då man beslutar om verksamhetsbidragets storlek och fördelningen av skatteinkomster mellan de lokala församlingarna.

Om det i grundstadgan anges hur skatteinkomsterna skall fördelas mellan församlingarna och penningtillgångarna är i de lokala församlingarnas ägo eller besittning, skall församlingsråden bereda sina förslag till budget samt verksamhets- och ekonomiplan inom ramarna för de befogenheter som fastställs i grundstadgan. Om samtliga medel är i de lokala församlingarnas ägo eller besittning, skall skatteinkomsterna, beskattningskostnaderna, avgifterna till centralfonden, amorteringarna och utlåningarna fördelas mellan samfälligheten och de lokala församlingarna. Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om anslag som skall användas för investeringar i den kyrkliga samfälligheten.

Samfällighetens ekonomiförvaltning granskar och sammanställer de lokala församlingarnas och samfällighetens förslag till budgetproposition samt verksamhets- och ekonomiplan för följande år. Församlingsråden skall beredas tillfälle att avge utlåtande om den kyrkliga samfällighetens budget innan gemensamma kyrkofullmäktige fattar beslut i ärendet (KO 10:14).

Samfällighetens ekonomichef (eller motsvarande) bereder och föredrar ett beslutsförslag för följande års budget samt verksamhets- och ekonomiplan för gemensamma kyrkorådet. Gemensamma kyrkofullmäktige fattar beslut om budgeten samt verksamhets- och ekonomiplanen med enkel majoritet (KO 15:1).

Från och med år 2005 skall kyrkliga samfälligheter som tidigare ingått i en partiell ekonomisk gemenskap börja sköta kostnadsfördelningen enligt uppgiftsområde (cirkulär 44/2002).

3. Bokföring

Den kyrkliga samfällighetens officiella externa resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning är kalkyler som beskriver samfällighetens totalekonomi. Dessa kalkyler, som uppgörs enligt bokföringslagen, inkluderar de lokala församlingarnas och samfällighetens sammanräknade externa intäkter och kostnader efter att eventuella inbördes poster eliminerats. Om en lokal församling äger eller besitter fastigheter eller annan egendom, skall kontona i resultat- och balansräkningen särredovisas med hjälp av intern beräkning.

3.1. Bokföring i kyrkliga samfälligheter där balansräkningen delvis särredovisas

Om det i grundstadgan för den kyrkliga samfälligheten fastställts att en lokal församling äger eller besitter endast en del av egendomen, t.ex. en viss fastighet eller mark- och skogsområden, sköts församlingarnas bokföring i den interna beräkningen **med hjälp av balansspecifikationer**. På bokföringsverifikaten för balansposter som hänför sig till en lokal församlings ägo eller besittning används den lokala församlingens signum. I fråga om de övriga kontona i balansräkningen och

resultaträkningskontona används de lokala församlingarnas och samfällighetens signum efter behov. Med hjälp av den interna beräkningen uppgörs för varje lokalförsamling en budget samt uppföljnings- och utfallsrapporter på den nivå som förutsätts med tanke på hur gränserna för den ekonomiska makten och ansvaret fastställts i den kyrkliga samfälligheten. Inom kyrkliga samfälligheter är det normal praxis att de lokala församlingarna beviljas ett verksamhetsbidrag, inom ramen för vilket församlingsrådet har rätt att planera verksamheten och besluta om användningen av beviljade anslag. Den kyrkliga samfälligheten skall i sin bokföring upprätta en resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning, om en församling enligt den kyrkliga samfällighetens beslut äger eller besitter endast t.ex. poster som hör till bestående aktiva.

3.2. Bokföring i kyrkliga samfälligheter där balansräkningen särredovisas i sin helhet

Om det i grundstadgan för den kyrkliga samfälligheten fastställts att samfällighetens hela egendom är i en lokalförsamlings ägo eller besittning, behandlas de lokala församlingarna och samfälligheten med hjälp av intern beräkning som **separata balansenheter** i bokföringen. Lokalförsamlingens eller samfällighetens signum skall finnas på varje inkomst- och utgiftsverifikat samt alla andra bokföringsverifikat, och inbördes poster skall kunna urskiljas. Detta gäller resultat- och balansräkningens alla konton. Genom att tillämpa intern beräkning i bokföringen får man fram en separat resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning dels för samfälligheten, dels för varje lokalförsamling.

Till den kyrkliga samfällighetens bokslut skall fogas de lokala församlingarnas verksamhetsberättelser, bokslutskalkyler, noter till bokslutet, balansspecifikationer och specifikationer av noter, samt dessutom sammanställningar av ovan nämnda dokument. Dokument som ingår i den kyrkliga samfällighetens officiella externa bokslut är förutom ovan nämnda sammanslagna dokument också olika förteckningar och utredningar samt en förteckning över konton, uppgiftsområden och särskilda signum i anslutning till de övriga bokslutsdokumenten.

Bokföringslagens bestämmelser och kyrkostyrelsens anvisningar om upprättande av resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning gäller också de lokala församlingarna. Bestämmelserna och anvisningarna om t.ex. grundkapitalets storlek, skyldigheten att täcka underskott samt tillgångarnas och åtagandenas förhållande till balansräkningen gäller i den interna beräkningen specifikt för varje lokalförsamling och i det gemensamma bokslutet för hela den kyrkliga samfälligheten. Detta system innebär bl.a. att inköps- och försäljningsreskontran sköts separat för varje församling i den kyrkliga samfälligheten eftersom församlingarna har separata bankkonton. Alternativt kan man samla de lokala församlingarnas och samfällighetens kassamedel på ett koncernkonto. På så sätt kan den kyrkliga samfälligheten sköta kassahanteringen centraliserat.

3.3. Övrigt om bokföringen i kyrkliga samfälligheter

Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om bildande och ökning av fonder bland eget kapital och investeringsreserver. Ökningar av investeringsreserver och fonder bland eget kapital kan göras högst till ett belopp motsvarande räkenskapsperiodens överskottsresultat.

För bokföringsprogrammet och andra eventuella dataprogram som används inom ekonomiförvaltningen skall grundas koder för de lokala församlingarna och samfälligheten i enlighet med den kyrkliga samfällighetens beslut och behov. Gemensamma rapporteringssätt och -tider skall fastställas. De lokala församlingarna och samfälligheten skall ha tillgång till rapporter som är à jour.

Bokslut

I kyrkliga samfälligheter godkänns församlingens verksamhetsberättelse av församlingsråden. Gemensamma kyrkorådet och kyrkofullmäktige godkänner balansboken, som innehåller de lokala församlingarnas och samfällighetens verksamhetsberättelser, bokslutskalkyler, noter till bokslutet, underskrifter och anteckningar samt förteckningar och utredningar. Gemensamma kyrkorådet godkänner också den kyrkliga samfällighetens officiella bokslut för granskning. Efter revisionen framställer gemensamma kyrkorådet bokslutet för gemensamma kyrkofullmäktige för fastställande.

Bokslutssiffrorna för år 2004 antecknas som startsaldo för den ingående balansen 1.1.2005. På så sätt får man fram hela den kyrkliga samfällighetens resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning samt jämförelsetalen för föregående räkenskapsår.

4. Övrigt

Församlingsrådet beslutar om rätten att teckna lokalförsamlingens namn och gemensamma kyrkorådet om rätten att teckna den kyrkliga samfällighetens namn (KL 7:7). Församlingsrådets beslut om namnteckningsrätt skall delges gemensamma kyrkorådet för kännedom.